

Universitätsbibliothek Wuppertal

**DIONYSII || LAMBINI MON-||STROLIENSIS RE-||GII
PROFESSORIS,|| IN || Q. HORATIVM FLACCVM EX FIDE
ATQVE || AVCTORITATE COMPLVRIVM LIBRORVM
MANV-||scriptorum à se emendatum, et aliquoties
recogni-||tum, ...**

Horatius Flaccus, Quintus

Frankfurt/Main, 1577

Ode 23: Ad Chloen

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1066](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1066)

A *animi curas è pectore soluat.* & Græci, vt Eurip. in Oreste. *ὄντιν ἄνι μοι τὸν φόβον ἀβόστα δός:* sic expedire animum curis, & expedire curas. Prioris generis exempla ex Horatio petere licet. Od. 23. lib. 3. *non animum metu, Non, mortis laqueis expedies caput.* Od. 27. huius lib. *vix illigatum te triformi Pegasus expediet Chimæra.* quamquam scio nonnullis in libris legi *Chimæra*: quæ scriptura si placet, subaudiendum, amore aut seruitute, aut Chimæra ipsa, aut quippiam aliud simile. & Od. 11. epod. *Amor Lycisci me tenet, Vnde expedire nō amicorum queant Libera consilia, Nec contumelia graues.* Iam apud M. Tull. crebra sunt hæc loquendi genera: *expedire se ab occupationibus, expedire se ex laqueis, expedire salutem.* pro Rabir. Post. *Si quidem iam non semper stulti, quam serò sapientis est, cum stultitia sua impeditus sit, quoquo modo possit, se expedire.* Idem ad Attic. *nos expedies omni molestia.* Terent. Hecyra. *At sic citius, qui te expedias his ærumnis, reperias.* alterius exempla sunt, expedire negotia, expedire exitum, expedire nodum. & Horat. Od. 3. huius libri, *iaculo nobilis expedito.* sic Terent. Hecyra: *Rem cognosces: iram expedies.* Virgil. Aeneid. 4. *Non arma expedient?*

B *FUGIT INERMEM.]* vox, *inermem*, non est otiosa. videtur enim lupus ille tam ferus, & immanis Horatium inermem diuinitus fugisse. quod si iaculis instructum, atque armatum fugisset: neque ita mirum esset, neque integritati & innocentia vitæ assignandum videretur.

MILITARIS DAVNIA] ad militiam apta. supra Od. 8. *cur neque militaris Inter æquales equitet.* vel militaris, quæ milites effert strenuos, ac forteis. Apulos Strabo lib. quinto tradit Daunos à Græcis appellatos esse.

ESCVLETIS.] ab esculo esculetum, vt à frutice fruticetum, à salice salicetum, à dumo dumetum.

NEC IVBÆ TELLVS] Mauritania: seu potius Numidia, cuius rex Iuba. ab hoc C. Curio legatus Cæsaris in Africa cum exercitu cæsus est. qua de re Iulius Florus lib. 110. & C. Cæsar. lib. 2. de bello ciuili.

C *PIGR. VBI NULLA CAMP.]* pone me in campis incultis, & sterilibus, & horridis propter immoderatum frigus, in quibus denique (vt ait ille) *nulla arbores frondescunt, nulla vites pampinis pubescunt, nulli rami bacarum vbertate incuruunt, &c.* Hæc sunt igitur oræ duæ inhabitabiles, quæ obriguerunt pruina. tertia est, quæ maximo solis ardore torretur, vt ait M. Tull. lib. sexto de rep. quam Horatius his verbis describit infra dein ceps. *Pone sub curru nimium propinqui Solis.* Atqui hanc esse temperatam, & habitabilem, qui nostra & auorum nostrorum ætate nauigarunt, compererunt. huc pertinet ille locus lib. 3. Od. 3. *Qua parte debacchentur ignes, Qua nebula, pluuiique rores.* & Ode 24. eiusdem lib. *si neque feruidis Pars inclusa caloribus Mundi, nec Boreæ finitimum latus, Duratæq; solo niues Mercatorem abigunt.* has eadem oras significat & describit Virg. Georgic. 1. *Quinque tenent calum Zona, quarum vna cornu scio Semper sole rubens, &c.* notissimi enim sunt versus: &

M. Tull. lib. sexto de rep. vt paullo antè diximus. **D** & lib. 1. Tuscul. *ceteras partes incultas, quod aut frigore rigeant, aut urantur calore.* & Lucret. lib. 5. sed paullo aliter. *Inde duas porro propè partes feruidus ardor, Assiduusq; geli casus mortalibus aufert:* & Tib. lib. 4. ad Messallam pluribus versibus. nomine autem Latino, *pigris*, videtur Græcum nomen ἀργός exprimerè voluisse.

MALVS QVE IVPITER.] graue, caliginosum, insalubre cælum, vide supra ad Oden 1. *manet sub Ioue frigidus.*

VRGET.] premit, occupat, perpetuò regit.

SVB CVRRV NIM. PROP. SOLIS.] hanc orbis terrarum partem existimabant veteres Solis ardore torreri: quæ tamen est temperata, vt dixi, eiusque temperationis rationem iam antea docuerat Albertus Magnus.

DVLCE RIDENTEM.] sic Catullus ad Lesb. *identidem te Spectat, & audit dulce ridentem, misero quod omneis eripit sensus mihi.* Quod quidem Sappho Græcè dixerat (nam ab ea transtulit in usum suum Catullus) *γελῶσαι ἰμερόεν.* Idem Catull. *illa, quam videtis turpe incedere.* Hom. ὁδ. ε. καὶ τὸ ἀπαλὸν γελᾷ. & Pindar. in Pyth. carm. 9. *γλαρόν γελᾷ.* & Apollon. 3. Argon. *Νεκταρέον μείδῃσι.* similia sunt hæc Horatiana. Od. 12. lib. 2. *me voluit dicere lucidum Fulgenteis oculos.* & Od. 19. li. cod. *turbidum Latatur.* & epist. ad Iul. Flor. lib. 2. *canet indoctum, sed dulce bibenti.* & Ode 27. li. 3. *Perfidum ridens Venus.* Quamquam illud *canet indoctum, sed dulce bibenti*, potest dici esse dissimile, propterea, quod verbum canere cum quarto casu coniungi solet, & vocis agentis est.

AD CHLOEN.

Ode 23.

Non esse iam, quod virileis complexus extimelcat, viro matura.

VITAS inuleo me similis, Chloë,
*Quærenti pauidam montibus auis
 Matrem, non sine vano
 Aurarum, & siluæ metu.*
*Nam seu mobilibus veris inhorruit
 Aduentus folijs: seu virides rubum
 Dimouere lacerta:
 Et corde, & genibus tremit.*
*Atqui non ego te, tigris vt aspera,
 Getulus ve leo frangere persequor.
 Tandem desine matrem
 Tempestiua sequi viro.*

VITAS INVL. ME SIMIL.] Videtur Horatius hæc ex Anacreonte expressisse, vt iam pridem indicauit Erricus Stephanus vir doctissimus, versus

A versus autem Anacr. aliquantum deprauatos, sic emendauit: Α τε νεφρον νεοθηλια χαλαβινον, Ος ον υλη κερου εσσης απολειφεις απο κιντρος εσθονη. Iam vero in uleo habent libri veteres complures sine aspirationis nota, quos secutus sum.

ET SILUE.] διαίρεσις est, ut Ode 13. epod. Ninesque deducunt Iouem, Nunc mare nunc silue Threicio Aquilone sonant. Sic Catullus de coma Berenices. Pristina vota nouo munere dissoluo. ibid. Conditā quin verē pectoris euoluam. & de poemate Smyrna, Smyrnam incana diu secula peruoluent. Et Lucret. lib. 1. Materies igitur, solido quæ corpore constat, Esse aeterna potest, cum cetera dissoluantur. & eod. lib. Atque in eas rursus res omnia dissoluantur. & lib. 3. Quod quasi res possint discedere, dissoluique: nisi quis contendat versus esse spondiacos. & Tibull. eleg. 7. lib. 1. Hunc cecinere diem Parca fatalia nentes Stamina non vlli dissoluenta Deo. & 10. Sit satis ornatas dissoluisse comas.

NON SINE VANO, &c.] Virg. Georg. 3. Nec vanos horret strepitus.

B NAM SEV MOB. VERIS INH.] cum hæc scriptura optimorum codicum manu scriptorum auctoritate nitatur, ex eaq; optima sententia ducatur, non video, cur debeat mutari, eaque probari, quam quidam viri docti dicunt in antiquis nonnullis libris reperiri, Nam seu mobilibus vitis inhorruit Aduentum folijs, per veris aduentum autem Fauonium significari puto, veris comitem.

ET CORDE ET GENIB. TREM.] Virg. lib. 2. Æneid. Nunc omnes terrent aure, sonus excitat omnis suspensum, &c.

TIGRIS UT ASP.] epist. ad Pis. Serpentes anibus gementur, tigribus aqni. Virg. Æneid. 4. Hircanæq; admorunt vbera tigræ.

GETVLVSVE LEO] Virg. Æn. 5. tergum Geruli immane leonis.

FRANGERE PERS.] persequor ut frangam, & dilacerem. placet hoc loco colligere aliquot huiusmodi loquendi genera Horatiana à Græcis sumta. sup. Od. 12. sumis celebrare Clio. Od. 18. lib. 2. hic lenare functum Pauperem laboribus Vocatus, atque non vocatus audit. supra Od. 15. ecce surit te reperire. infra. Od. 26. Musis amicus tristitiam, & metus Tradam proteruis in mare Creticum Portare ventis. & Od. 37. Sæuis Liburnis scilicet inuidens Prinata deduci superbo Non humilis mulier triumpho. & Od. 3. lib. 2. quæ obliquo laborat Lympha fugax trepidare riuo.

TEMPEST. VIRO.] Virg. lib. 7. Iam matura viro, plenis & nubilis annis. Est autem fæmina viro tempestiua, sententia iurisconsultorum, anno duodecimo: Xenophontis in œconom. xv. Plato scribit, ἀμύης χρόνον, id est, tempus floris in fæmina esse annum xx. Hesiodus autem vult annos quatuor virginem pubescere: anno à pubertate quinto nubere. sic enim intelligendus versus ille Hesiodi est, ἡ δὲ γυνὴ τέτορ ἡ βράν, πέμπτω δὲ γαμοῖτο: id est, fæmina quatuor annos pubescat, quinto nubat. Itaque si pubertas, ut iurisconsulti censent, anno duodecimo incipit, anno xvii. erit nubilis: si anno xiiii. (ut mauult Proculus) xix. erit viro tempestiua.

AD VIRGILIVM.

Ode 24.

Deflet Quinctilij Vari mortem.

QVIS desiderio sit pudor, aut modus
Tã cari capitis? præcipe lugubreis
Cantus Melpomene: cui liquidã pater
Vocem cum cithara dedit.

Ergo Quinctilium perpetuus sopor
Urget? cui pudor, & iustitiæ soror
Incorrupta fides, nudaque veritas,
Quando vllum inuenient parem?
Multis ille bonis flebilis occidit:

Nulli flebilior, quàm tibi, Virgili.
Tu frustra pius, heu, non ita creditum,
Pocis Quinctilium deos.

E Quid si Threicio blandius Orpheo
Auditam moderere arboribus fidem?

Num vana redeat sanguis imagini:
Quam virga semel horrida

Non lenis precibus fata recludere,
Nigro compulerit Mercurius gregi?

Durum, sed leuius sit patientia,
Quicquid corrigere est nefas.

QVIS DESIDERIO, &c.] id est, quid est, cur quenquam pudeat desiderio tam cari hominis affici? aut quid est, cur quisquam eius desiderij finem facere debeat?

CARI CAPITIS.] sic loquuntur Græci, φίλη κεφαλή, μαρὰ κεφαλή. vnde hæc Latinis vsitatissima: festiuū caput, lepidū caput, ridiculū caput. ex nobilissima corporis scilicet parte, totū intelligim?

F PRÆCIPE LUGUBR. CANT.] Horatatur, & orat Musam, ut sibi suggerat, & subministret cantus lugubreis, & funebreis, & ad deplorandam Quinctilij mortem accommodatos. non est autem præcipere idem, quod iubere aut imperare, ut vulgus putat: sed præmonstrare potius, & docere. ut Saty. secundalib. 2. Nec meus hic sermo est, sed quem præcepit Ofellus. & in epistola de arte Poët. Quicquid præcipies, esto breuis. vnde præcepta, quæ Græci vocant νόμους, epist. ad August. Mox etiam pectus præceptis format amicis. M. Tull. Catilinaria 3. orare, ut item illi facerent, quæ sibi legati eorum præcepissent. Idem pro Murena. Quod si e portu soluentibus ij, qui iam in portum ex alto inuehuntur, præcipere summo studio solent & tempestatum rationem, & prædonum, & locorum, &c. Idem Catil. 2. ad Quirit. quibus hoc præcipiendum videtur, vnum scilicet, & idem, quod ceteris omnibus,